



EESTI 2012. AASTA III KVARTALI MAKSEBILANSI KOMMENTAAR

(Esmaste andmete põhjal)

- Eesti maksebilansi jooksevkonto oli 2012. aasta III kvartalis taas ülejäägis. See moodustas 39 miljonit eurot ehk ligi 1% sama kvartali SKPst (vt tabel 1 ja joonis 1), jäädes kõvasti alla eelmise aasta sama kvartali rekordülejäägile.
- Kui 2011. aasta kolme esimese kvartali maksebilansi jooksevkonto oli kokku 209 miljoni euro suuruses ülejäägis, siis 2012. aasta sama perioodi jooksevkonto oli 179 miljoni eurosos puudujäägis.
- Käesoleva aasta III kvartali jooksevkonto ülejäägi vähenemist mõjutasid kõik jooksevkonto komponendid peale jooksevülekannete. Ühelt poolt suurenes kaupade ekspordi-impordi puudujääk ning tulu netoväljavool, teisalt vähenes teenuste konto ülejääk.
 - Väliskaubanduse puudujääk kasvas valdavalt taristu arendamisega seotud transpordivahendite ning masinate ja seadmete impordi suurenemise tõttu.
 - Teenuste ekspordi-impordi ülejäägi vähenemise peamiseks põhjuseks oli sisseostetavate veoteenuste mahu kasv, kuna kohale oli vaja toimetada rekordhulk importkaupa.
 - Tulu netoväljavoolu kasvu põhjustas eeskätt tulude reinvesteeringutega seotud mitteresidentide Eestis teenitud investeerimistulu suurenemine ning residentide välismaal teenitud investeerimistulu vähenemine.
- Kapitalikonto oli 212 miljonit euro suuruses ülejäägis, mis koosnes peaaegu täielikult Euroopa Liidu toetustest taristu arendamiseks.
- Eesti majandus oli kolmandas kvartalis netolaenuandja – finantskonto kaudu suundus kapitali välja 109 miljonit eurot enam kui sisse tuli.
 - Valitsemissektor ja krediidasutused finantseerisid välismaailma kokku 348 miljoni euro väärtuses.
 - Ettevõtlussektori ja keskpanga piiriüleste finantsvoogude suund oli samas vastupidine: sissevool oli väljavoolust 239 miljonit eurot suurem.
- Eesti majanduse koguvälisvõlg kasvas kvartaliga 1% võrra 16,2 miljardi euroni, olles 3% väiksem kui viimase nelja kvartali SKP. Koguvälisvõlga suurendas peamiselt valitsemissektor. Kuna kvartali jooksul kasvasid võlanõuded välismaailma vastu rohkem kui võlakohustused, oli Eesti netovälisvõlg esmakordselt positiivne, moodustades kvartali lõpus 0,1 miljardit eurot ehk 0,6% nelja viimase kvartali SKPst.

Jooksevkonto väikeses ülejäägis

2011. aasta III kvartaliga võrreldes suurenes käesoleva aasta III kvartalis kaupade eksport 8% ja import 11%. Nii ekspordi kui ka impordi maht oli kvartali arvestuses rekordiline. Kaubaeksporti suurendasid peamiselt mineraalsed tooted ning keemia- ja garderoobikaubad. Puidu- ja metallitoodete eksport samas kahanes mõnevõrra. Kaubaimport suurenes enamikes kaubagruppides, v.a metallitooted. Ennaktempo kasvas mööbli ja transpordivahendite (eelkõige raudteeveerem ja laevad) sissevedu. Kaubavahetuse puudu-

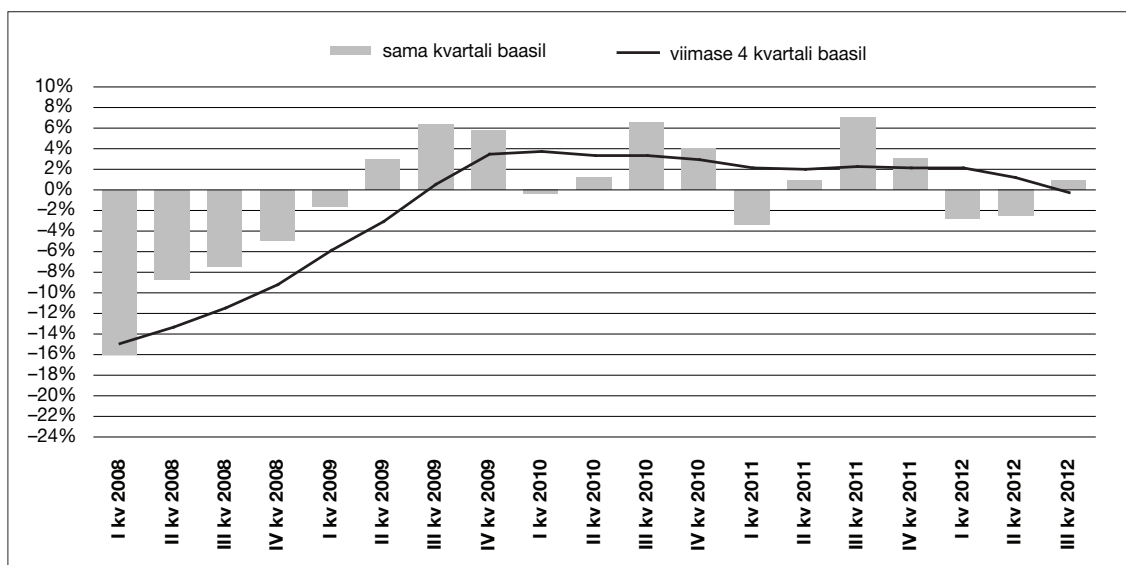
Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln eurot)

Kirje	2010	2011					2012		
	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II	III
Jooksevkonto	419,4	-118,2	35,9	291,4	130,3	339,5	-107,9	-110,9	39,4
Kaubad ja teenused	1073,1	81,8	293,1	392,5	250,4	1017,8	79,8	177,5	202,2
Kaubad	-266,6	-129,2	-42,6	-37,2	-12,5	-221,5	-148,3	-227,2	-150,9
kreedit (FOB)	8769,0	2743,0	3180,0	3069,0	3063,9	12 055,9	2994,3	3091,4	3308,1
deebet (FOB)	-9035,6	-2872,2	-3222,6	-3106,2	-3076,4	-12 277,4	-3142,6	-3318,6	-3459,0
Teenused	1339,7	211,0	335,7	429,7	262,9	1239,2	228,2	404,8	353,1
kreedit	3441,4	767,2	992,7	1120,0	1019,8	3899,7	901,1	1124,8	1145,1
deebet	-2101,7	-556,2	-657,0	-690,3	-757,0	-2660,4	-672,9	-720,0	-791,9
Tulu	-893,5	-224,6	-288,7	-168,3	-251,0	-932,6	-196,9	-346,7	-239,5
kreedit	703,3	212,6	218,0	243,1	187,8	861,6	186,0	158,1	213,1
deebet	-1596,9	-437,2	-506,8	-411,4	-438,8	-1794,2	-382,9	-504,9	-452,6
Jooksevülekanded	239,8	24,7	31,4	67,2	130,9	254,3	9,2	58,4	76,7
kreedit	552,6	132,9	103,3	138,2	236,0	610,3	121,3	141,2	156,7
deebet	-312,8	-108,1	-71,9	-71,0	-105,0	-356,1	-112,1	-82,8	-80,0
Kapitali- ja finantskonto (reservvarata)	-1176,9	83,3	-56,0	-125,9	-182,9	-281,4	101,1	266,3	103,2
Kapitalikonto	505,2	187,1	113,9	159,5	209,0	669,5	86,8	110,2	211,8
Finantskonto	-1682,1	-103,7	-169,9	-285,4	-391,9	-950,9	14,3	156,1	-108,5
Otseinvesteeringud	1100,1	186,6	390,7	850,0	-193,3	1234,1	55,7	481,0	143,1
Välismaal	-107,1	-224,8	-27,8	1450,5	-148,8	1049,1	-85,5	-50,3	-93,4
Eestis	1207,3	411,5	418,5	-600,5	-44,5	185,0	141,2	531,3	236,6
Portfelliinvesteeringud	-462,1	212,9	-37,6	434,9	541,7	1151,9	-116,3	193,7	-232,4
Nõuded	-316,8	201,4	-8,0	293,0	545,2	1031,5	-86,6	-101,2	-239,6
Omandiväärtpaberid	-303,8	8,1	-15,2	18,3	90,9	102,2	-102,8	23,5	-5,4
Võlaväärtpaberid	-13,0	193,2	7,2	274,7	454,2	929,3	16,2	-124,8	-234,1
Kohustused	-145,3	11,5	-29,6	141,9	-3,5	120,4	-29,7	294,9	7,2
Omandiväärtpaberid	30,0	0,0	-21,6	-28,0	-30,9	-80,5	-14,4	3,4	-8,8
Võlaväärtpaberid	-175,3	11,5	-8,0	170,0	27,4	200,8	-15,3	291,5	15,9
Tuletisinstrumendid	32,7	-29,2	-13,6	12,2	-8,2	-38,8	26,6	11,7	21,5
Nõuded	-0,9	-3,2	0,0	-29,8	10,4	-22,6	44,2	25,8	0,2
Kohustused	33,6	-26,0	-13,6	42,0	-18,6	-16,2	-17,5	-14,0	21,2
Muud investeeringud	-2352,7	-474,1	-509,4	-1582,6	-732,1	-3298,1	48,3	-530,3	-40,7
Nõuded	-1263,4	90,2	-932,0	-869,2	-499,6	-2210,6	-292,7	-532,9	-301,5
Pikaajalised	-322,5	-135,0	38,3	6,0	-2,8	-93,5	-154,9	-6,0	-61,3
Lühiajalised	-940,8	225,2	-970,3	-875,2	-496,7	-2117,1	-137,8	-526,9	-240,2
Kohustused	-1089,4	-564,3	422,6	-713,4	-232,6	-1087,6	341,0	2,6	260,8
Pikaajalised	-1361,2	-422,2	-162,6	-160,4	-445,2	-1190,3	241,2	-514,2	91,4
Lühiajalised	271,8	-142,1	585,2	-553,0	212,6	102,8	99,8	516,8	169,4
Vead ja täpsustused	-73,8	59,6	12,5	-166,9	49,6	-45,3	60,0	-155,3	-123,6
Üldbilanss	-831,3	24,8	-7,7	-1,4	-3,0	12,8	53,2	0,2	19,1
Reservvara	831,3	-24,8	7,7	1,4	3,0	-12,8	-53,2	-0,2	-19,1

jääk suurenes aastatagusega võrreldes neli korda, 151 miljoni euroni, moodustades 3,4% sama kvartali SKPst. Puudujäägi kasvu taga olid peamiselt transpordivahendid ning masinad ja seadmed.

Teenuste ekspordi-impordi ülejääk vähenes aastatagusega võrreldes ligi viiendiku võrra, 353 miljoni euroni. Teenuste eksport kasvas 2% ja import 15%. Impordi kiirema kasvu põhjustas eelkõige kaubaveo-teenuste sisseost importkaupade kohaletoimetamiseks. Kõikide põhiliste teenuseliikide, v.a autori- ja litsentsitasud, eksport oli suurem kui nende import. Traditsiooniliselt ületas eksport importi enim reisi-, veo- ja muude äriteenuste puhul, mis kokku andsid teenuste konto ülejäägist 95%.

Tulukonto netoväljavool kasvas võrreldes 2011. aasta III kvartaliga enam kui 40% ja ulatus 240 miljoni euroni. Selle põhjuseks oli residentide välismaal teenitud tööjõu- ja investeerimistulu kahanemine



Joonis 1. Jooksevkonto saldo SKP suhtes

enam kui kümnendiku võrra. Mitteresidentide Eestis teenitud tulu suurenes sama palju. Tulu netoväljavool koosnes peaaegu täielikult reinvesteeritud kasumist, mida käsitletakse otseinvesteeringute sissevooluna ning mis on seega arvestuslikku laadi (reaalseid rahalisi tehinguid ei toimu).

Jooksev- ja kapitaliülekanne ülejääk kokku kasvas rohkem kui neljandiku võrra ja oli 289 miljonit eurot. Kasv tulenes Euroopa Liidu toetuste suurenemisest.

Eesti oli III kvartalis netolaenuandja

Kapitali väljavool finantskontolt (reservideta) ületas sissevoolu 109 miljoni euro võrra. Kui netolaenu-saajaks olid eelkõige ettevõtlussektor ja keskpank, siis krediidasutused ja valitsemissektor olid netolaenu-andjad, finantseerides välismaailma vastavalt 292 ja 56 miljoni euroga.

Otseinvesteeringute sissevool ületas väljavoolu 143 miljoni euro võrra. Mitteresidentide otseinvesteeringud Eestisse kasvasid 237 miljoni ja residentide otseinvesteeringud välismaale 93 miljoni euro võrra. Mõlemas suunas liikunud otseinvesteeringute struktuuris oli olulisel kohal taasinvesteeringud kasum. Eestis eelistati investeerida finantsteenustesse ja hulgikaubandusse. Välismaale tegid otseinvesteeringuid vee-transporti ning laonduse ja veonduse investitorid.

Portfelliinvesteeringute väljavool ületas sissevoolu 232 miljoni euro võrra. Välisvarad kasvasid 239 miljoni euro võrra. Nagu eelmiseski kvartalis, investeeris välismaistesse võlaväärtpaberitesse enim valitsemissektor; maht kasvas ühtekokku 193 miljonit eurot. Krediidasutused ja keskpank suurendasid oma välispositsioone vastavalt 49 miljoni ja 20 miljoni euro võrra. Peamiselt seoses pensionifondide tegevusega vähenesid muude sektorite ettevõtete investeeringud välismaale ühtekokku 22 miljonit eurot. Väliskohustuste maht jäi enam-vähem eelmise kvartali tasemele.

Tuletisinstrumentide netosissevool oli 22 miljonit eurot

Muude investeeringute (laenud ja hoiused) väljavool ületas sissevoolu 41 miljoni euro võrra. See tulenes nii välisnõuete kui ka -kohustuste kasvust, vastavalt 302 ja 261 miljoni euro võrra. Nõuded suurenesid eelkõige krediidasutuste hoiuste nõuete arvel, kohustused aga valitsemissektori laenukohustuste suurenemise tagajärjel.

Eesti maksebilansi, rahvusvahelise investeerimispositsiooni ja välisvõla üksikasjalikum statistika on avaldatud Eesti Panga kodulehe rubriigis „Statistika“. Maksebilansi pikem analüüs koos tabelite ja joonistega ilmub kodulehe rubriigis „Publikatsioonid“ eesti keeles 27. detsembril ja inglise keeles 31. detsembril 2012.

2012. aasta maksebilanss avaldatakse Eesti Panga kodulehel (<http://www.eestipank.ee>) 11. märtsil 2013 kell 12.